

ט"ז בסיון תשע"ה

3 ביוני 2015

בדוא"ל

לכבוד

גב' שרונה אליהו חי, עו"ד

האגודה לזכויות האזרח

ח.נ.,

הנדון: **קיום אירועי מחאה ציבוריים במרחב הציבורי, אוהלי מחאה, נוהל בקשות**

להיתרים ו- "היתר כללי" בירושלים

סימוכין: מכתבי מיום 11.11.14

מכתבך מיום 15.12.14

1.

- א. עמדתכם לפיה אין לרשות המקומית סמכות להטיל חובת רישוי או הגבלות כלשהן על חופש הביטוי הכרוך בהצבת מתקנים ברחוב בכלל והקמת אוהלי מחאה בפרט, עליה הנך חוזרת במכתבך שבסימוכין, **נדחתה** פעמים רבות ע"י בתי המשפט ואף ע"י היועץ המשפטי לממשלה, שהגיש עמדתו לבית המשפט העליון בעע"מ 8408/12.
- ב. בפסק הדין בעניין עת"מ 6095-07-12, חצב נ' עיריית ת"א בו עתרתם לקבלת טענתכם כנ"ל קבע בית המשפט המחוזי בסעיפים 6-8 לפסק הדין כי:

6. בקשת העותרים "1. לבטל את מדיניות המשיבה לפיה הקמת אוהל מחאה בתחומה של העיר תל אביב

יפו

טעונה היתר מראש של המשיבה. 2. להימנע מלהפריע לעותרים ולמפגינים אחרים להקים אוהלי מחאה בשטחים ציבוריים בעיר, ולהימנע מלפנותם אך מן הטעם שהוקמו ללא היתר" – משמעה - בקשה ליתן לעותרים רישיון להשליט אנרכיה בשטחים הציבוריים של העיר תל אביב, לגבי מיקום האהלים, משך השהייה, אפשרות הלינה במקום, אופי הפעילות באוהלים וסביבתם וכיוצ"ב, בעוד הרשויות והתושבים כפופים לחסדיהם, ל"רצונם הטוב". ולעניין זה נאמר: "זכות המחאה אין פירושה התרת הרסן ויצירת אנרכיה שבה כל איש הישר בעיניו יעשה." (נע"מ 3829/04 ישראל טויטו יו"ר עמותת "מכל הלב" נגד עיריית ירושלים [פורסם בנבו] הנ"ל).

7. אין חולק על דבר קיומה חשיבותה ומעמדה החוקתי של הזכות לחופש ביטוי וזכות המחאה, אולם אף זכות זו, ככל זכות יסוד אחרת, מוגבלת ויחסית לזכויות יסוד ואינטרסים אחרים. זכותה של הרשות לבקר, להגביל ולהתנות את הזכות מראש בתנאים אשר ישמרו על זכויותיהם של אחרים. ניסיון גל המחאה החברתית אשתקד מלמד, כי סובלנות הרשויות ואורך רוחה בעניין הקמת האוהלים במרחב הציבורי, גרמה למטרד קשה ביותר של רעש בלתי פוסק יום וליל, תנאי תברואה קשים בשל העדר פתרונות סניטאריים, והדבר קשה ומסוכן שבעתיים בחודשי הקיץ, עומסי תנועה קשים, התגברות מעשי אלימות, הפרת סדר וכיוצ"ב. מציאות קשה זו אילצה בסופו של יום את התושבים או הרשויות להביא את עניין פינוי המאהלים תדיר לפתחו של בית המשפט עת גדשה סאת סבלם.

8. טענת העותרים, על פיה אין ליצור משטר רישוי מראש הפוגע קשה בחופש הביטוי, באשר כל הפגנה מעצם טבעה משנה משגרת החיים העירונית ויוצרת הפרעה במידה כזו או אחרת, הינה טענה פלסטית הממזערת לאין שיעור את ממדי ההפרעה, המטרד והסבל שנגרם על פי ניסיון העבר בהקשר של הקמת אוהלים במרחב הציבורי. "

ג. בעמדת היועץ המשפטי לממשלה לבית המשפט העליון כנ"ל נאמר בסעיפים 18-20 ו-36 כי :

" 18. עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה שונה. לגישתו, יש לראות בהוראות פקודת העיריות, וחוק העזר העירוני, משום מקור סמכות להתנות הצבת אוהלי מחאה בקבלת היתר מאת הגורם המוסמך לכך. עמדה זו נגזרת הן מלשון הוראות הדין הרלבנטיות, והן מתכליתן של הוראות אלו. כפי שיפורט להלן, טעמים אלו יפים הן לגבי שאלת ההסכמה, והן לגבי שאלות פרשנות הוראות פקודת העיריות וחוק העזר.

19. במישור הלשוני, העירייה נדרשת לפעול על-מנת להסיר "מכשולים" והסגת גבול ברחוב", לשון פקודת העיריות. הוראה זו מהווה מקור סמכות עצמאי לעירייה לפעול כנגד מכשולים במרחב הציבורי, ובצוותא עם האמור בסעיפים 250 ו-251 לפקודת העיריות, מהווה מקור הסמכה נאות לקבוע בחוק העזר הוראות המתנות בהיתר הצבת "כל דבר" במרחב הציבורי.

20. הצבת אוהל במרחב הציבורי, גם אם המדובר באוהל המיועד לצרכי מחאה, עלולה להוביל ליצירתו של מכשול, שמתפקידה של העירייה לפנותו. אוהל הוא בעל נוכחות פיזית במרחב, העלולה ליצור "מכשול" שיקשה על התנועה ותהווה הסגת גבול במרחב הציבורי.

36. לאור כל שפורט, עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה הינה כי העירייה מוסמכת, מכוח פקודת העיריות ומכוח חוק העזר, להתנות הצבתם של אוהלי מחאה, בקבלת היתר מאת הרשויות המוסמכות."

טענתך בסעיף 6 למכתבך לפיה עמדת היועץ המשפטי כנ"ל נוגעת רק לאוהלי מחאה ולא למתקנים אחרים ברחוב אינה מקובלת. היועץ המשפטי עוסק ב-"מכשולים" ועל-כן ברור שעמדתו חלה גם על מתקנים נוספים העונים על הגדרת מכשול שהמוחים עשויים לבקש להשתמש בהם, לרבות סככות.

2.

- א. הטענה כי הותרת הנוהל הכללי על כנו לא מאפשרת מחאות הינה מוגזמת ואינה תואמת את המתרחש בפועל.
 - ב. העירייה אכן דורשת היתר לאוהלי מחאה ואף לדוכני הסברה לחלוקת כרוזים, וכשגרה מוגשות בקשות וניתנים היתרים להצבת דוכנים לפי נוהל עבודה פשוט ומהיר.
 - ג. הדוגמאות שהבאת לפעולות שמתרחשות בדרך כלל במהלך הפגנה, החזקת מוט הנוגע בקרקע או עמידה על ארגז, אינן נחשבות על ידנו כטעונות היתר, ולא נאכפות. מדובר בנגיעה מינורית בקרקע, לזמן קצר וכחלק מאירוע ההפגנה, והדבר לטעמנו בבחינת "זוטי דברים" כמשמעו בסעיף 34 י"ז לחוק העונשין.
3. אני מבהיר, כי הנוהל העירוני לקיום מחאות במרחב הציבורי מתייחס בהקשר להיתרים לאלה הנדרשים לפי חוק העזר לשמירת הסדר מהעירייה, להנחת מתקנים ברחוב, ולא להפגנות ותהלוכות כהגדרתן בפקודת המשטרה שרישיון מסור אכן למשטרה.

4. האמור בסעיף 9 למכתבך כאילו יש דרישה לתשלום "הוצאות" לצורך המחאה אינו עולה מהנוהל. מדובר שם אך בערבות לעניין נזקים שעלולים להיגרם לרכוש הציבורי כתוצאה ממתקני המחאה.

5.

- א. על-כן אנו נותרים בעמדתנו כי לא נבטל את נוהל המחאות הכללי.
- ב. כאמור במכתבי הקודם אנו ממשיכים לקדם את נושא ההיתר הכללי לאוהלי מחאה במתכונת שתתאים לירושלים, ואני מקווה לעדכן על סיום הטיפול בהקדם.

בכבוד רב,

דני ליבמן, עו"ד

המשנה ליועץ המשפטי לעניינים פליליים

ולמשפט מנהלי

העתק :

מר ניר ברקת, ראש העיר
מר אמנון מרחב, מנכ"ל העירייה
מר יצחק נידם, ראש מינהל תפעול
עו"ד אלי מלכה, היועץ המשפטי לעירייה
מר זאב גולדנברג, מנהל האגף לשיפור פני העיר
מר מאיר דדיה, הממונה על הפיקוח העירוני
מר משה דהאן, מנהל מח' רישוי עסקים
מר שלי להמן, מתאים בין אגפי, אגף תרבות